

Viabilitat econòmica dels tractaments en cereal d'hivern

març 25, 2020 |

El cultiu dels cereals d'hivern es dona habitualment en zones de secà, exceptuant les zones de regadiu del pla de Lleida i alguns altres casos més individuals. En aquestes condicions i per la climatologia mediterrània, les produccions que s'assoleixen permeten pocs tractaments fitosanitaris, i aquests s'han de fer en el moment més idoni per aconseguir una màxima eficàcia i una major millora en el rendiment. Es presenten en aquest butlletí unes recomanacions tècniques sobre com planificar correctament un tractament fitosanitari en cereal d'hivern per a que sempre es tingui en compte la viabilitat econòmica d'aquest.

Introducció

Els tractaments fitosanitaris en cultius extensius sempre s'han de preveure tenint en compte la seva viabilitat econòmica. Han de ser rendibles. Això vol dir que només s'han de fer els tractaments quan sigui estrictament necessari i el retorn en estalvi de producció sigui suficient com per pagar, almenys, els costos totals de l'aplicació (inclòs el producte).

Es donen casos en que els costos totals de producte i aplicació no arriben a compensar les pèrdues que es podrien produir per l'efecte de la plaga o la malaltia, i malgrat tot l'agricultor opta per fer l'aplicació. Aquest tipus de comportament només genera més pèrdues a la parcel·la i a l'explotació.

Normalment, i depenent de la zona agroclimàtica en que tinguem la nostra explotació i de les condicions de pluges de l'any, de tractaments fitosanitaris ens en podem permetre només un o cap. En anys secs segurament no serà rendible tractar i en anys normals segurament podrem fer un tractament de cost baix o mig. Però en anys de bones condicions climàtiques podem tenir problemes seriosos, sobretot de malalties. En aquestes condicions estem en disposició de fer un tractament o fins i tot dos per evitar les pèrdues, però hem de col·locar els

tractaments en el moment adequat i fer-los en les millors condicions.

QUINS COSTOS? VARIABLES A TENIR EN COMPTE

Quins són els costos que se sumen en un tractament fungicida o insecticida? Doncs es reparteixen en els següents:

- **Cost del producte comercial**
- **Cost de l'aplicació, que consta de:**
 - **Cost del treball de l'aplicador (propi o contractat)**
 - **Cost de la maquinària d'aplicació (amortització o bé contractada)**
 - **Cost del combustible**
 - **Cost de les pèrdues per rodades**
 - **Cost de les pèrdues per efectes de plaga o malaltia no controlada amb l'aplicació**

Tots aquests costos s'han de sumar per veure si l'estalvi de pèrdues per l'aplicació és major que la suma de costos d'aquesta.

Expliquem una mica els conceptes...

Cost del producte comercial

És el valor de la part de producte que he usat en l'aplicació. El més fàcil és assignar un cost per hectàrea.

VALORS NORMALS entre 5 € i 100 €, 15-25 € pot ser el més habitual

Cost de l'aplicació

Es reparteix en el treball de l'aplicador, el cost de la màquina d'aplicació i el del combustible. Es pot assignar un cost total per hectàrea. El treball pot ser treball del propietari o de la família o bé el què es pugui contractar per fer l'aplicació. En el cas segon sol ser un cost total del servei que inclouria el treball més la maquinària. La maquinària també pot ser pròpia, amb la qual cosa cal assignar una petita amortització (un cost) o bé si és contractada és el mateix preu del contracte. El combustible serà el cost que paguem pel combustible usat en l'aplicació.

VALORS NORMALS entre 5 € i 100 €,

Cost de les pèrdues per rodades

Depèn molt del moment fenològic del cultiu. A la sortida de l'hivern, als mesos de febrer i març, aquest cost sol ser normalment zero, però més endavant hi ha pèrdues perquè les rodes del tractor aixafen el cultiu i aquesta part aixafada ja no es recupera. Es produeix a partir de la formació de la canya del cereal.

El cost d'aixafar depèn de l'amplada de les rodes del tractor i de l'amplada de l'aplicació (amplada total de les barres), i pot ser normalment a l'entorn del 1-5%, però pot variar molt segons l'amplada de les barres d'aplicació, ja que hi ha molta diferència entre equips suspesos, equips arrossegats i equips autopropulsats.

VALORS NORMALS entre 0% i 10% o bé entre 0 € i 100 €

Cost de les pèrdues per efectes de plaga o malaltia no controlada amb l'aplicació

Aquest cost és el més difícil d'entendre. Ens expliquem.

Els tractaments fitosanitaris mai o gairebé mai són eficaços al 100%, solen estar per sota. Això depèn de la capacitat de control del producte comercial i també de les condicions de l'aplicació (pressió, velocitat, broquets, repartiment del producte, volum de vegetació del cultiu, uniformitat del terreny, desnivell, etc.). Tot plegat fa que si el producte i les condicions són molt bones, tenim una eficàcia prop del 100% però normalment és més baixa, del 95% o inferior. Quan l'eficàcia és inferior al 100% voldrà dir que hi ha una part de la plaga o de la malaltia que no acabem de controlar i que ens continuarà provocant pèrdues. Aquest és el cost a què ens referim i que s'ha de sumar a la resta de costos, perquè va en contra de la rendibilitat del cultiu.

VALORS NORMALS entre 0% i 20% o bé entre 0 € i 25 €

Altres consideracions

Per al càlcul hem de saber també quina producció unitària esperem per la campanya (kg/ha; es podria agafar un valor normal entre 1.500 i 7.000 kg/ha en funció de la zona) i a quin preu estimem que cobrarem la producció (€/tona; es podria agafar un valor habitual entre 170 i 220 €/tona). La part més difícil de calcular és les pèrdues que podem tenir si no tractem, per això es deixa aquesta estimació pel final i fer una hipòtesi més optimista o una més pessimista, fent fluctuar aquest valor.

AUTORS

JAUME ALMACELLAS
Servei de Sanitat Vegetal. DARP

JORDI MATEU
Servei de Sanitat Vegetal. DARP